Ajuntament de Girona

PROTOCOL PER A LA CONTRACTACIÓ SOCIALMENT RESPONSABLE DE L'AJUNTAMENT DE GIRONA

La contractació pública té una gran transcendència en la nostra economia, tant qualitativament com quantitativament, i la posició privilegiada que ostenta l'Administració Pública en aquestes relacions bilaterals de la contractació la converteixen en un escenari idoni per a l'aplicació de les polítiques socials.

Les clàusules socials en la contractació pública consisteixen en què els poders públics incorporin als procediments contractuals objectius de política social, de tal manera que no solament contemplin el benefici sinó que contribueixin al progrés social.

Els principis que regeixen la contractació pública són, segons l'article 1 de la llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, el principi de llibertat d'accés a les licitacions, publicitat i transparència en els procediments i no discriminació i igualtat de tracte entre les candidates, persones físiques o jurídiques, principis als quals s'han d'ajustar les consideracions de tipus social i mediambiental.

Les polítiques inclusives i de cohesió social promouen la inclusió de clàusules socials i pretenen transformar la contractació pública en una eina per generar un impacte social que acabi beneficiant els col·lectius més vulnerables i les persones en risc d'exclusió social.

L'article 21 de la Llei 7/1985, de 2 d'abril, Reguladora de les bases de règim local, i l'article 53 del Decret Legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, estableixen la facultat de l'Alcalde de delegar les atribucions que la Llei li atorga.

En virtut de l'acord del Ple de l'Ajuntament en sessió del 9 de setembre de 2013 i atenent el resultat de la reunió mantinguda amb representants del tercer sector de Girona en data 1 d'octubre passat, per Decret de l'Alcaldia de 10 d'octubre de 2013 es va aprovar la creació de la comissió, que té com a funció bàsica l'estudi i proposta de les clàusules socials susceptibles de ser incorporades en els plecs de condicions de contractació de l'Ajuntament de Girona, així com la reserva de certs contractes a centres especials de treball, empreses d'inserció i entitats sense afany de lucre que tinguin per finalitat la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió social.

Aquesta comissió està formada per persones representants dels grups municipals, del tercer sector, de les patronals, dels sindicats, així com personal tècnic d'aquest Ajuntament.

La comissió tècnica per a la Contractació Responsable ha recollit les diferents propostes i ha redactat el següent protocol, per tal que regeixi en la contractació pública d'aquest Ajuntament.

Article 1. Objecte

L'objecte d'aquest protocol és la incorporació de clàusules socials en els contractes públics per garantir la inserció laboral i els suports necessaris per la inclusió laboral i social de les persones participants, així com la reserva de certs contractes a centres especials de treball d'iniciativa social*, empreses d'inserció i entitats sense afany de lucre, que tinguin per finalitat la inclusió laboral o social de persones en risc d'exclusió social o especialment vulnerables.

** Són Centres Especials de Treball d'iniciativa social aquells en els qui concorren de manera acumulativa els següents requisits: (15/2020 de la JCCA):*

- *Ser centres especials de treball en els termes dels apartats 43.1 i 43.2 del TRLGDPD quant a l'objecte i la plantilla.*

- *Quant a la titularitat:*
    - *Han d'estar promoguts o participats en més d'un 50% per entitats públiques o privades sense ànim de lucre o han de tenir reconegut el caràcter social en els seus estatus, ja siguin associacions, fundacions, corporacions de dret públic, cooperatives d'iniciativa social o altres entitats de l'economia social.*
    - *Tractant-se de CETIS que adopten la forma jurídica de societats mercantils, la majoria del capital d'aquestes ha de ser propietat d'alguna de les entitats abans indicades, ja sigui directament o indirectament.*

- *Quant a la destinació dels seus beneficis, d'acord amb els estatuts o per acord social s'han d'obligar a reinvertir íntegrament els beneficis en el propi centre especial de treball o en altres CETIS, per crear oportunitats d'ocupació per a persones amb discapacitat i per a la millora contínua de la seva competitivitat i activitat d'economia social.*

Article 2. Àmbit subjectiu

Aquest protocol s'aplicarà als contractes del sector públic que subscrigui l'Ajuntament de Girona i els seus organismes autònoms.

Article 3. Incorporació als plecs

Els plecs de clàusules administratives particulars aprovats per l'Ajuntament i els seus organismes autònoms i els plecs de prescripcions tècniques inclouran les clàusules de contractació responsable que s'estableixen en aquest protocol.

Article 4. Adaptació a les característiques dels contractes

Els òrgans de contractació adaptaran la redacció de les clàusules de condicions especials d'execució i dels criteris d'adjudicació de caràcter social conforme a les

característiques de cada contracte, i podran incrementar els percentatges i barems establerts en aquest protocol, especialment en els contractes de caràcter social i assistencial.

En l'informe on es determinin les necessitats a satisfer mitjançant la celebració del corresponent contracte es determinaran els objectius socials a satisfer dins de l'objecte contractual amb la finalitat de salvaguardar la vinculació entre els objectius socials i la prestació que configura l'objecte del contracte. De dita circumstància, es farà esment en la definició de l'objecte del contracte en el Plec de clàusules Administratives Particulars.

Article 5. Excepció i informe justificatiu

De manera excepcional, si les característiques de la contractació, no resulten adequades per incorporar totes o algunes de les clàusules sobre criteris d'adjudicació o condicions d'execució de caràcter social, o que procedeixi només una part o uns percentatges o ponderacions de les que s'estableixen en aquesta protocol. En aquests casos, s' haurà d'incorporar a l'expedient informe justificatiu, expressant quines condicions o criteris no s'aplicaran al supòsit concret.

A la memòria anual del Servei de Contractació i Compres es farà constar els expedients de contractació en els que mitjançant informe justificatiu s'ha acordat de forma excepcional la no aplicació de l'establert en el present protocol. Aquesta memòria es presentarà a la reunió anual que celebri la Comissió per la Contractació Responsable.

Article 6. Persones beneficiàries

El Fons Social Europeu Plus (FSE+) ha esdevingut el principal instrument de la Unió Europea per a invertir en las persones i aplicar el pilar europeu de drets socials, contribuint a una Europa més social i a una cohesió econòmica, social i territorial d'acord amb allò que estableix l'article 174 TFUE, així com també a la consecució dels objectius marcats en la Agenda de Desenvolupament Sostenible 2030.
Als efectes d'aquest protocol, les persones amb dificultats d'inserció al mercat laboral hauran de pertànyer a algun dels col·lectius següents, que són els que identifica l'Estratègia del FSE+ 2021-2027:

Persones aturades i inactives, en particular:

- Persones en situació d'atur de llarga durada, especialment majors de 45 anys
- Persones joves, en general i, especialment, aquelles que tenen més risc de exclusió sociolaboral i major possibilitat d'abandonament educatiu prematur, immigrants, persones amb discapacitat, minories, joves ex tutelats, joves sense llar, en atur de llarga durada, entre d'altres.
- Persones en situació o risc de exclusió social, entre elles, les persones immigrants i persones amb discapacitat; - Persones amb baixa qualificació.

Persones en situació o en risc de pobresa i exclusió social:

- Dones víctimes de violència de gènere, assetjament sexual i assetjament per raó de sexe.
- Persones sense llar.
- Persones amb discapacitat.

- Persones immigrants, nacionals de tercers països, persones refugiades i sol·licitants o beneficiàries de Protecció Internacional, amb especial atenció a col·lectius més vulnerables.
- Població gitana i altres comunitats marginades.
- Persones recluses i ex recluses.
- Persones con problemes d'addicció.
- Col·lectiu LGTBI.
- Persones incloses en "pobresa energètica".
- Persones víctimes de qualssevol tipus de discriminació en el mercat laboral.
- Víctimes de terrorisme i les seves famílies.
- Persones con responsabilitats familiars pertanyents a grups vulnerables, entre d'altres, famílies monoparentals.
- Població en situació administrativa irregular, assentaments i persones sense llar.
- Altres persones víctimes de qualssevol forma de discriminació per raó de raça, sexe, ètnia, edat, discapacitat, orientació sexual, religió o creences.

I en qualsevol cas, totes aquelles persones perceptores de rendes d'inserció social, en alguna de les tres modalitats existents: renda mínima d'inserció (RMI), renda garantida de ciutadania (RGC) i renda activa d'inserció (RAI), o qualsevol altra renda que es pugui crear per atendre les necessitats bàsiques de les persones per mantenir-se i per afavorir-ne la inserció o la reinserció socials i laborals.

Totes aquestes persones hauran de tenir la capacitat professional i personal necessàries per realitzar les tasques objecte del contracte i executaran a l'empresa adjudicatària les funcions pròpies del contracte, en les mateixes condicions laborals i de subjecció al conveni sectorial o d'empresa que la resta del personal de plantilla.

Article 7. Entitats beneficiàries

Les entitats beneficiàries de la reserva social seran centres especials de treball d'iniciativa social, i les empreses d'inserció, i entitats sense afany de lucre, que tinguin per finalitat la integració laboral o social de persones en risc d'exclusió social i que compleixin els requisits establerts per les normes estatals i autonòmiques que els hi resultin d'aplicació.

Els centres especials de treball seran els regulats al RDL 1/2013, de 29 de novembre, i hauran d'estar legalment constituïts i registrats conforme el Reial Decret 2273/1985, de 4 de desembre, pel qual s'aprova el Reglament dels Centres Especials d'ocupació de minusvàlids, o norma que el substitueixi.

Les empreses d'inserció hauran d' estar legalment constituïdes i inscrites conforme la Llei 44/2007, de 13 de desembre, per a la regulació del règim de les Empreses d'inserció, o la Llei 27/2002, de 20 de desembre, de Mesures legislatives per regular les empreses d'inserció sociolaboral, o normes que les substitueixin.

Són entitats sense finalitats lucratives les definides a l'article 2 de la Llei 49/2002, de 23 de desembre, de Règim fiscal de les entitats sense fins lucratius i dels incentius fiscals al mecenatge.

Article 8. Contractes reservats

D'acord amb el que estableix la normativa vigent (acollint-se a la disposició addicional quarta de la llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic) en matèria de contractes del sector públic, els òrgans de contractació hauran de reservar la participació en el procés d'adjudicació de determinats contractes de serveis a les entitats descrites en la mateixa.

La reserva social a entitats sense ànim de lucre s'aplicarà exclusivament als contractes menors. La reserva a centres especials de treball d'iniciativa social i les empreses d'inserció podrà aplicar-se sense límit de quantia ni de procediment.

A l'anunci de licitació es farà referència al caràcter reservat del contracte i l'objecte del contracte serà la prestació del servei així com la inserció laboral del col·lectiu en qüestió.

Article 9. Tipus de contractes susceptibles de reserva

Els contractes susceptibles de reserva social poden ser de serveis de conservació i manteniment; serveis socials, serveis de missatgeria, correspondència i distribució, arts gràfiques, neteja i bugaderia, jardineria, restauració, recollida i transport de residus, i de serveis i subministraments auxiliars per al funcionament de l'Administració, o de qualsevol altre objecte contractual adequat per a l'aplicació de la reserva.

En aquests contractes es valoraran els següents criteris:

- El projecte d'inserció sociolaboral presentat per l'empresa licitadora; entre altres es valoraran aquells serveis que pugui oferir l'empresa i que tinguin com a beneficiaris al personal destinat a l'execució del contracte i que puguin contribuir a la inclusió social i laboral dels mateixos i repercutir directament a una millor execució del contracte.
- La contractació de persones amb discapacitat que requereixin una unitat de suport a l'activitat professional (USAP);
- El grau de discapacitat de les persones que executin el contracte;
- L'adaptació de les accions de suport i els serveis d'ajustament personal i social a les necessitats de les persones amb discapacitat, per part dels equips multidisciplinars.

Article 10. Quantia i distribució de la reserva social

L'Ajuntament de Girona destinarà anualment a la contractació a través de la reserva social un mínim d'un 4% del capítol 2 del pressupost aprovat (amb un mínim de 2.496.0000 €) inclosos els contractes plurianuals adjudicats en exercicis anteriors.

Article 11. Requisit específic: compliment de la legislació d'integració social de persones discapacitades

Aquells licitadors que comptin amb 50 o més treballadors/es, hauran d'acreditar que almenys el 2 per cent de la plantilla està composta per persones amb discapacitat, segons estableix l'article 42.1 del Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre,

pel qual s'aprova el Text refós de la Llei General de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

Alternativament l'empresa licitadora podrà acreditar el seu compliment a través de les mesures alternatives previstes al Reial Decret 364/2005, de 8 d'abril del Ministeri de Treball Afers Socials o norma que el substitueixi.

A tal efecte els licitadors en les licitacions presentaran una declaració responsable conforme compleixen amb aquest requisit.

Article 12. Solvència tècnica en contractes de caràcter social o assistencial

En els contractes que tinguin per objecte la prestació o gestió de serveis de caràcter social o assistencial, l'òrgan de contractació podrà incloure al plec de clàusules administratives requisits de solvència tècnica específics, com els que s'esmenten a continuació:

a) Experiència en la prestació de serveis o en la gestió de centres dedicats a persones en situació d'exclusió social amb problemàtica derivada de salut mental;
b) Experiència en la titularitat de serveis gratuïts o de baix preu per als usuaris;
c) Experiència en la millora dels serveis;
d) Experiència en la participació significativa i acreditada de voluntariat social en aquesta gestió;
e) Experiència en l'agregació de valor dels serveis socials prestats o centres gestionats a través de prestacions, amb treballs en xarxa amb altres entitats o una altra experiència relativa a la prestació de serveis anàlegs des de la proximitat i la participació.

En aquells contractes l'objecte principal dels quals sigui la contractació de persones en greu risc d'exclusió social, l'òrgan de contractació haurà d'incloure al plec de clàusules administratives l'exigència, com a criteri de solvència tècnica de caràcter social, que el licitador acrediti experiència en matèria d'inserció sociolaboral.

Article 13. Condició especial d'execució de caràcter social en els contractes de serveis

S'incorporaran als plecs de clàusules administratives particulars dels contractes de serveis amb CPV: 77000000-0, 75252000-7, 79512000-6, 79342300-6, 55524000-9, 50230000-6, 50800000-3, 80410000 – 1 , 90000000-7, 92600000-7, 98341130- 5 i que tinguin per objecte *la inserció de les persones amb risc d'exclusió social,* que s'adjudiquin per procediment obert, restringit i negociat amb publicitat, l'import de licitació dels quals superi els 70.000 € anuals (IVA exclòs), la condició especial d'execució que comporti l'obligació contractual de contractació de persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral.

Aquesta condició es configurarà com a obligació essencial per a l'empresa adjudicatària i tindrà el contingut mínim següent, que haurà de constar a l'anunci de licitació: "L'empresa adjudicatària haurà cobrir les noves contractacions, les incapacitats temporals i les possibles substitucions que comportin com a mínim un mes de

contractació, amb persones amb dificultats particulars d'inserció al mercat laboral, segons l'article 6."

Les empreses adjudicatàries hauran de presentar una declaració responsable durant l'execució del contracte, i com a mínim un cop a l'any, en la qual s'informi del número de les noves contractacions, les incapacitats temporals i les substitucions que han hagut de cobrir al llarg de l'any i la durada d'aquestes.

Totes les contractacions de serveis indicades en el present article, tindran també per objecte la inserció de les persones amb risc d'exclusió social.

Article 14. Condició especial d'execució dels contractes d'obra i concessió d'obra pública

En els contractes d'obra i concessió d'obra pública d'import de licitació igual o superior a 250.000 euros, IVA exclòs, el contractista adjudicatari reservarà un lloc de treball per cada 250.000 euros de contracte per ser ocupat per un/a dels treballadors/es seleccionats/des per la pròpia empresa entre els proposats/des per l'Ajuntament.

Aquesta clàusula es configura com a condició de compliment del contracte ja adjudicat i no actuarà com a criteri de participació ni d'adjudicació en el procés selectiu.

Totes les contractacions d'obres indicades en el present article, tindran també per objecte la inserció de les persones amb risc d'exclusió social.

Article 15. Regulació de la clàusula social

La regulació de la clàusula social és la següent:

1. La clàusula social té per objectiu que l'empresa adjudicatària del contracte reservi llocs de treball per ésser ocupats per treballadors seleccionats per la pròpia empresa entre els proposats per l'Ajuntament.

   El mecanisme de reserva es fixarà segons les característiques de la licitació.

2. En el supòsit que l'empresa adjudicatària subcontracti l'execució de determinades parts de l'obra o del servei, l'obligació que es derivi del compliment de la clàusula social serà assumida igualment i íntegrament per l'empresa adjudicatària, sens perjudici que l'empresa o empreses subcontractades puguin subrogar totalment o parcialment a l'empresa adjudicatària en el compliment de les obligacions derivades de la clàusula social.

3. Els perfils de les persones a contractar, que treballaran directament en l'execució del contracte, són els que s'estableixen a l'article 6 d'aquest protocol. Aquests/es treballadors/es es seleccionaran des del Servei Municipal d'Ocupació, i els Serveis Socials de l'Ajuntament de Girona podran fer propostes a aquestes efectes.

   La selecció que realitzi el servei municipal d'ocupació no podrà limitar-se a persones que constin empadronades a la ciutat de Girona ni atenent a cap altre

criteri relacionat amb l'arrelament territorial o que atempti contra el principi d'igualtat.

4. Des de l'SMO es podran crear borses de treball específiques per determinats perfils laborals, a fi i efecte de poder agilitzar la cobertura dels llocs de treball que siguin necessaris per les empreses adjudicatàries. De la mateixa manera, l'SMO podrà programar formació professionalitzadora per tal de qualificar treballadors/es a aquest efecte.

5. Amb l'objecte de concretar les característiques de la selecció, l'Ajuntament i l'empresa adjudicatària es reuniran per definir el/s perfil/s professionals a cobrir i la data o terminis de la presentació de les persones candidates a l'empresa.

   Havent definit el criteri de reserva, el nombre de treballadors i els perfils professionals, el Servei Municipal d'Ocupació iniciarà la selecció. L'Ajuntament presentarà a l'empresa un màxim de tres candidats/es per cadascun dels llocs de treball a ocupar, restant d'aquesta manera el criteri de selecció final com una decisió del propi contractista.

6. El primer dia d'inici d'obra o bé la data en què s'inicia el servei per part de la persona seleccionada, l'empresa comunicarà al Servei Municipal d'Ocupació la relació de persones finalment contractades. També serà obligació de l'empresa presentar a l'esmentat servei una còpia de l'alta dels treballadors en el règim de la seguretat social, així com una còpia del contracte de treball.

7. Durant l'execució del projecte, un/a tècnic/a municipal garantirà que la participació dels treballadors seleccionats per l'Ajuntament sigui satisfactòria. A aquest efecte, aquest/a tècnic/a realitzarà un seguiment de l'evolució dels treballadors en matèria d'actituds, aptituds i habilitats. Aquest seguiment serà contrastat amb l'empresa, amb la periodicitat que s'acordi.

8. D'acord amb l'estatut dels treballadors, l'empresa manté les seves atribucions en la relació laboral i, per tant, la facultat d'emprendre les accions disciplinàries que siguin procedents i que, fins i tot, puguin comportar la rescissió del contracte. No obstant, serà obligació de l'empresa comunicar-ho prèviament a l'Ajuntament quan es doni aquesta última circumstància. En aquest cas, l'Ajuntament durà a terme una nova selecció per cobrir la vacant en un termini no superior a cinc dies, d'ençà de la data d'acomiadament. Per altra tipus d'eventualitats, com poden ser baixes per malaltia, es cobriran les vacants seguint el mateix procediment.

9. L'aplicació de la clàusula social no obliga l'empresa a continuar contractant o a garantir la inserció de les persones usuàries un cop finalitzada l'obra o servei objecte del contracte, sense perjudici de la subrogació del personal establerta en el conveni col·lectiu o legislació aplicable.

10. Es durà a terme per part del Servei Municipal d'Ocupació, una revisió anual de l'aplicació de la clàusula social per part de les empreses adjudicatàries,

11. La no aplicació de la clàusula social per causes imputables a l'empresa podrà ésser causa de resolució del contracte amb els efectes legals que la mateixa comporta.

Article 16. Clàusula de desempat

En cas d'igualació de proposicions més avantatjoses des del punt de vista dels criteris d'adjudicació, s'adjudicarà el contracte a la proposició que resulti d'aplicar els criteris de preferència que s'indiquen a continuació, i que es recolliran al Plec de clàusules Administratives Particulars en el seu defecte els recollits a l'article 147.2 de la llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic:

1r. A favor de les proposicions presentades per empreses que en el moment de venciment del termini per presentar ofertes, disposin del major percentatge de persones treballadores fixes amb discapacitat en plantilla.

2n. A favor de les proposicions d'empreses dedicades específicament a la promoció i inserció laboral de persones en situació d'exclusió social, que compleixen amb els requisits establerts a la llei 44/2007, de 13 de desembre, que regula el règim de les empreses d'inserció.

3r. A favor de les proposicions d'empreses sense ànim de lucre, amb personalitat jurídica, sempre que la seva finalitat o activitat tingui relació directa amb l'objecte del contracte, segons resulti dels seus estatuts o regles fundacionals i figurin inscrites en el corresponent registre oficial.

4t. En cas d'empat entre empreses no obligades a elaborar un pla d'igualtat, tindrà preferència en l'adjudicació del contracte l'empresa que, tot i no estar obligada, tingui un pla d'igualtat. En cas que estiguessin obligades a elaborar un pla d'igualtat, les que disposin d'un major nombre de mesures encaminades a evitar les discriminació de gènere en el treball.

5è En cas de seguir persistint l'empat després d'aplicar tots els criteris precedents, es decidirà l'adjudicació, entre elles, per sorteig.

17. Comissió de la contractació responsable

S'estableix una comissió per la contractació responsable, que estarà formada per un/a representant de cadascun dels grups municipals, del tercer sector, de les patronals, dels sindicats, així com personal tècnic d'aquest Ajuntament.

La comissió es reunirà dos cops l'any, a proposta de la regidoria de Règim Interior, i a la que es presentarà un resum de les contractacions realitzades, o, si escau, en convocatòria urgent, a proposta de qualsevol dels membres mitjançant petició justificada.

18. Vigència

El present protocol té caràcter de permanència, i la vigència del seu clausulat es mantindrà i serà objecte d'aplicació, mentre no es modifiqui, sens perjudici de la seva adequació a les determinacions de la normativa contractual publica si aquesta es modificada.